

YUNUS EMRE NASIL ÖLDÜRÜLMÜŞTÜ?

Aydınlık Gazetesi, 1 Ocak 2013

Yıldırım Koç

Lise 2 ders kitabında Yunus Emre'nin "ilâhi"sindeki "Cennet cennet dedikleri/Birkaç köşkle birkaç huri/İsteyene ver onları/Bana seni gerek seni" dörtlüğüne yer verilmemiş. Kitabın yazarları Yunus Emre'yi sansürlemişler.

Yunus Emre'nin önemi, ona sahip çıkan yörelerin çokluğundan anlaşılıyor. Herhalde ona ait olduğu ileri sürülen mezar sayısı 20'nin üstünde. Anadolu halkı, bu Türkmen dervişini benimsemiş, sevmiş, yüzyıllar boyunca yaşatmış.

Bugün sansürlenmiş Yunus Emre'nin hayatı hakkında herşeyi biliyor muyuz?

Yunus Emre bir tekkede ömrünü tüketen miskin bir şair miydi?

Yoksa başka kaygıları, amaçları, mücadelesi var mıydı?

13. yüzyılda Anadolu'da büyük bir toplumsal ve siyasal altüst oluş yaşanıyordu. Moğol istilası düzeni bozmuş, sömürüyü artırmıştı. Amasya yöresinin Türkmenleri Baba İshak önderliğinde ayaklandılar. Şeyh Bedrettin'in 15. yüzyılın başlarında gündeme getirdiği taleplerin benzerleri 1240 yılında İç Anadolu'da gündeme geldi. İsyançılar önemli başarılar kazandılar; ancak yabancı askerlerle güçlendirilmiş Selçuklu ordusu karşısında sonunda yenildiler; ele geçirdikleri bölgeleri kaybettiler. Baba İshak da öldürüldü.

Bu kargaşa döneminde yaşayan ve şiirlerinde büyük bir toplumsal duyarlılık gösteren Yunus Emre'nin bu süreçten etkilenmemesi düşünülemez.

Peki, Yunus Emre güzel şiirler yazan bir tekke miskini miydi?

Büyük tarihçi Ömer Lütfi Barkan, onun bir isyancı, ihtilalci olduğu görüşünde. Yunus Emre'nin bu ihtilalci yönü, nedense diğer tarihçilerimizin görmezden geldikleri bir durum.

Hacettepe Üniversitesi'nde 8-10 Haziran 1973 günleri Türkiye İktisat Tarihi Semineri düzenledi. Bu seminerde, ODTÜ öğretim üyesi Dr.Suraiya Faroqhi bir tebliğ sundu. Tebliğ sonrasında yapılan görüşmelerde, Osmanlı tarih çalışmalarının en önemli isimlerinden Prof.Dr.Ömer Lütfi Barkan Yunus Emre ile ilgili çok ilginç şu bilgiyi verdi:

"İlginç olan, Bektaşîlerin yalnız Kırşehir'de değil, bütün Anadolu ve Rumeli'de görülmeleridir. Nerede Türkmenler varsa orada bunların tekkelerinin hemen ortaya çıktığını görüyoruz, hele son derece teşkilâtli olmaları mühim. Meselâ İran'dan gelen propagandacı Anadolu'ya gelip, hattâ Rumeli'ye geçtiğinde, hangi tekkelerde kimlerle temas edeceğini biliyor. Yani aynı zamanda, bu derece örgütlenmiş bir siyasi kuvvet oluştururlar.(...) Son zamanlarda yapılan bazı çalışmalarda, meselâ **Yunus Emre'nin** böyle bir muhacir akını ile Anadolu'ya gelen ve orada vakıfları olan bir tekke şeyhinin oğlu olduğu ve **Karamanoğlu isyanlarına karışarak idam edildiği hakikate yakın bir şekilde tahmin edilmektedir.** Bu gibi örnekler sözü edilen bu grupların önemli bir siyasî kuvvet olduğunu ortaya koyuyor."(Okyar, O. (ed.), **Türkiye İktisat Tarihi Semineri, Metinler/Tartışmalar**, Hacettepe Üniv.Yay., Ank., 1975, s.228-229)

Ömer Lütfi Barkan'ın sözünü ettiği ayaklanma, Karamanoğlu Mehmet Bey'in önderliğinde Moğollara karşı 1277 yılında başlatılan Türkmen ayaklanması olsa gerektir.

Ben Osmanlı tarihçisi değilim; haddimi bilirim.

Ancak Osmanlı tarihçilerinin piri üstadı Ömer Lütfi Barkan'ın bu tespiti de çok hoşuma gitti.

Küçüklükten beri şiirlerini ve ilahilerini hayranlıkla dinlediğim Yunus Emre'nin haksızlıklara ve zulme karşı başkaldırmış ve başını bu yolda kaybetmiş biri olması, saygımı ve sevgimi daha da artırdı.

Bugün Yunus Emre'yi sansürleyenler, onu bir kez daha öldürmeye çabalyorlar.

Onlar önce ayıplanacak, sonra unutulacak. Eğer Ö.L.Barkan'ın sözleri doğruysa, ihtilalci şair Yunus daha da fazla sevinecek.